

L'OPINIÓ

Any V-Número 332
Preu: 10 cèntims

• BARCELONA • Diumenge, 26 de juny de 1932

DE GENERALS A MEMORIALISTES

La República, en enviar a casa seva els militars que havien convertit les casernes en baluards d'un règim que vivia contra la voluntat del país, i a costes d'ell, realitzà una de les obres més urgents i pràctiques que el poble reclamava que fos feta. L'exèrcit havia d'estar al servei dels ciutadans, i els seus caps, exactament com els seus soldats, com a funcionaris de l'Estat, pagats per l'Estat amb els diners dels ciutadans, havien de limitar-se a complir llur deure, abstenint-se d'opinar en política. Mai, de cap manera, l'exèrcit no podia erigir-se, per damunt del Poder civil, en instrument que tractés d'assenyalar al país una ruta determinada, sota un sistema de govern determinat.

El cop mortal per a l'exèrcit—com a casta superior—el donà Primo de Rivera en fer el seu cop d'Estat. Des d'aquell dia l'exèrcit espanyol estava predestinat a ésser restituit a les casernes d'una manera fulminant i definitiva. Aquesta hora arribà amb la República i aquesta trobà en Manuel Azaña l'home idoni per a realitzar l'operació cruenta, imprescindible, que la salut del règim nou reclamava.

Hi ha hagut generals republicans—bons republicans—que no se sabien avenir amb què la República no pogués comportar declaracions, exhibicions i manifestacions de les seves autoritats militars responsables, i ha calgut que fossin separats. Sobre aquest punt no hi podia haver la més mínima transigència.

Mentrestant els generals monàrquics, i els altres militars monàrquics que no havien pogut arribar a generals en ésser restituits a casa seva, per a cobrar sense treballar, havien trobat que la indolència no era per a ells, que els calia esmerçar les seves activitats en alguna cosa i havien decidit conspirar i dir mal de la República que els pagava sense reclamar-los cap servei.

Es veu que per a una gent tan treballadora com els militars monàrquics, aquesta encara era poca feina, i ara alguns generals han decidit buscar-se'n de nova. I ací tenim que han començat a escriure cartes. Els diaris han publicat ja la de l'ex-general Barrera i les de l'ex-general Milans del Bosch i la de l'ex-general i ex-marquès de Cavalcanti.

De generals han passat a memorialistes i s'han posat a escriure cartes amb ressò d'esperons rovellats, cartes en les quals hi surten totes aquelles frases fetes de la brillante ejecutoria de noblesa, l'honroso uniforme, els caballeros pundonorosos, el brillante ejército, perquè no en saben escriure d'altres. Són cartes com les que es fan escriure les minyones de servei quan han d'enviar diners al poble. Cartes de gent sense instrucció que havien arribat a generals perquè amb la Monarquia no es mirava prim i el més audaç arribava allà on volia. Cartes sense cap idea, sense cap substància, sense cap mot que tingui valor. Cartes de soldat que contesta a aquella minyona de servei i al qual, com que no li han donat instrucció, no li poden exigir que doni més de sí.

D'aquestes tres cartes, n'hi ha dues, la del Milans del Bosch i la del Cavalcanti, que estan datades el 23 de juny, i tenen tot l'aire d'haver estat escrites en plena verbera. A veure si s'animen i ara que ve la verbena de Sant Pere ens en donen unes altres encara més sucoses.

Aquests ex-generals es pensen que encara són algú i que el que diuen té alguna importància. Es pensen que la gent se'ls escolta, i només despenen admiració a les penyes dels cafès on s'hi reuneixen els despagats com ells, sense cap cultura com ells mateixos.

L'ex-general Calvancanti en la seva carta parla que tossirà i que tossirà molt fort, pensant-se—pobre home!—que amb la seva tos pot fer trontollar la República. Quanta innocència! El que ha de fer, si té tos i no vol que se li torni crònica, és comprar-se una capsa de pastilles. La seva tos només mereixerà un comentari de la seva portera i dels quatre desgraciats que encara creguin que tossint es pot arribar a algun altre lloc que al Sanatori com a estació intermitja del cementiri. Cuidi's aquesta tos l'ex-general Calvancanti, i no hi faci bromes que no és cosa de fer-n'hi.

Qui els ho havia de dir, a l'ex-general Barrera que havia estat l'amo de la zona de Larraix i de la zona de Catalunya, i als ex-generals Cavalcanti i Milans del Bosch, que havien estat els amos del "Cuatro" militar del rei, que havien d'acabar escrivint cartes, després d'haver-se cobert de glòria per tants camps de batalla. Però la vida és així, què hi farem. I el més trist, davant de casos com aquest, és que no hi ha remei, perquè cap dels tres no serà mai més res més i que si un dia havien tingut una mica de fama, a l'hora de la mort ja ningú no se'n recorda—la gent té poca memòria i és a més a més ingrata—i és capaç de retreure només que a les darreries de llur vida, es varen dedicar a escriure cartes com uns modestos i honrats memorialistes.

PER UN ESTATUT DE LES BASCONGADES

Bilbao, 25. — Han visitat el president de la Diputació els diputats nacionalistes senyors Aguirre i Basterreche per tal saber l'orientació que prendrà la Diputació de Biscaia en la convocatòria a les Diputacions germanes per tal de tractar de l'Estatut basc.

El president de la Comissió gestora, senyor Laiseca, els ha manifestat que havia parlamentat amb els presidents de les altres dues Diputacions de Guipúscoa i Alava, i que han convingut de reunir-se per tal de començar a treballar en relació amb l'Estatut de les tres províncies demà, diumenge.

Es reuniran a Vitòria, i els representants de cada Diputació exposaran les seves orientacions a fi d'arribar com més aviat millor a un acord, i presentar al poble basc, per a la seva aprovació, primerament pels Ajuntaments, el nou Estatut, el qual, en conjunt, no diferirà molt de l'anterior, puix que és criteri dels presidents de les Diputacions el presentar el mateix, suprimint tot el que afectava Navarra.

LA DIMISSIÓ DEL SENYOR BEUNZA

Madrid, 25. — Els periodistes preguntaren aquesta tarda al cap de la minoria basco-navarresa, senyor Beunza, si insistia encara en la seva dimissió. El senyor Beunza contestà que el directori del partit de Navarra tenia la seva dimissió i les raons en què la fonamentava, i que si el directori insistia al·legant raons que pesessin el suficient en el seu ànim, retiraria la dimissió presentada, però si es limitava a demanar-li que continués despenyant el càrrec sense al·legar raons convincents, renunciaria definitivament a l'acta.

Els generals que cal sotmetre

Cavalcanti ingressarà al castell de Sant Marc

Madrid, 25. — Segons noves d'origen fidedigne, demà sortirà cap a San Sebastián el tinent general don José Cavalcanti, que ingressarà al castell de Sant Marc, per ordre superior.

La notícia ha causat viva impressió.

El general Cavalcanti empenirà el viatge demà, al matí.

La liquidació de l'Exposició

Gestions dels senyors Companys i Ventós

Madrid, 25. — El ministre de la Guerra ha rebut una comissió de Saragossa, presidida pel diputat a Cortes don Santiago Guallard, que ha anat a demanar al senyor Azaña la cessió al Municipi saragossà de l'històric edifici de la caserna del Carmen, d'aquella ciutat. També ha rebut el senyor Azaña els senyors Moya i Companys, aquest acompanyat del delegat a l'Exposició de Barcelona, senyor Ventós, que li ha parlat de la liquidació d'aquell certamen, el termini de la qual acaba el dia 15 i a concretar la forma com ha de fer-se la cessió.

Per últim ha rebut el ministre de la Guerra el cap de les forces militars del Marroc, general Gómez Morato.

Després el senyor Azaña ha conversat amb els periodistes, als quals ha dit que encara que no tenia noves per comunicar, els pregava que desmentissin d'una manera clara les versions que alguns periòdics han donat sobre el discurs del ministre de Justícia, senyor Albornoz, pronunciat a Avila. D'aquesta manera—ha acabat dient—els comentaris acabaran sobre aquest assumpte.

EL SENYOR VENTOS DONA COMPTE DE LA VISITA

Madrid, 25. — El senyor Ventós, després de la seva visita al senyor Azaña, manifestà als periodistes que havia tractat amb el cap del Govern de la liquidació de l'Exposició de Barcelona. La liquidació es tenia de presentar el mes de gener i s'ajornà el termini i novament ha d'ésser presentada el mes de juliol. El vinent dimarts en el Consell de Ministres el senyor Azaña donarà compte als seus companys de la solució d'aquest assumpte.

Es proposa la liquidació de la Companyia Transatlàntica

Madrid, 25. — La Comissió parlamentària de Marina ha aprovat un dictamen en el qual es propugna per la liquidació de la Companyia Transatlàntica, pel qual es deixen sense efectivitat, per il·legals i atemptatòries a l'interès nacional, les disposicions emanades de la dictadura, i es retrocedeix la qüestió a l'Estat de dret que tenia per la Llei de 1910.

La liquidació es farà d'acord amb les bases que en el dictamen s'estableixen, i s'obliga a la Transatlàntica que constitueixi una caixa de previsions perquè no quedin atropellats els drets dels funcionaris que hauran d'ésser revisats, aplicant-se'ls les mutualitats de l'Institut Nacional de Previsió.

En aquesta revisió hi intervindrà un representant del personal.

El dictamen alludit propugna pel restabliment de la línia Mediterrani, Brasil, Plata.

Han presentat vots particulars dos membres de la Comissió.

Sotassignen el dictamen els representants socialistes, radicals i Esquerra Catalana.

Consell de guerra pels fets de Dos Hermanas

Sevilla, 25. — A la caserna de San Hermenegildo s'ha celebrat un Consell de guerra contra nou paisans complicats en la vaga general de Dos Hermanas, població en la qual foren agredits uns guàrdies civils. Resulta un mort i dinou ferits. La impressió és que es condemnarà a dos anys de presó set encartats i els altres dos a sis mesos de presó.

"El Liberal" de Madrid reclama que Royo Villanova sigui tancat en un manicomi. No cal. No és perillós. L'Estatut no ha pas de deixar-se d'aprovar perquè campin lliures pel Parlament uns quants malalts inofensius que ni són perillosos de contagi

LA PROPOSTA MAGNIFICA

La magnificència de la proposta de Hoover es pot veure no sols en el seu gruix i la seva oportunitat sinó en una pila de matisos i modalitats. Fixeu-vos, per exemple, en la magnífica innocència del primer dels cinc principis directius que, segons el President, han de guiar el desarmament dels Estats: "El pacte Kellogg-Briand, que tots hem signat, només pot voler dir que totes les nacions del món estan d'acord a usar les armes únicament per a llur defensa." Mr. Hoover devia fer l'ullet al seu secretari d'Estat, tot pensant en el Japó, quan redactava aquest "principi". I el millor és que el principi és perfectament lògic i que tots els egoïsmes que el desconeixen encara no han gosat fer-ho sense cercar de fer veure que no el desconeixien.

Aquest primer principi porta lògicament al segon, que proposa que la reducció es faci de manera que la proporció entre els armaments d'ofensa i de defensa sigui variada a favor dels darrers. A base d'aquest segon principi, Hoover proposa l'abolició dels tancs, grans canons mòbils, bombarders aeris i guerra química. Aquesta part de la proposta potser no pot anomenar-se magnífica. Abolir tancs i grans canons seria un guany innegable; abolir els bombarders aeris i la guerra química en les guerres futures és simplement impossible si hom no comença per abolir tota mena d'aviació i tota mena de recerca química.

Les retallades proposades en els efectius terrestres i els tonatges navals són d'una vera grandesa quantitativa. Només els Estats que volen sostenir posicions d'injust privilegi han pogut oposar-s'hi. França, pel desig de mantenir una preponderància militar que és la por que li fan els alemanys feta exèrcit. El Japó, que necessita una gran esquadra per als seus tripijocs asiàtics.

Es cert que la proposta americana s'avé magníficament amb els interessos dels Estats Units. Però ningú no ha pogut combatre-la encara en nom d'interessos legítims. Hauriem de poder esperar que tots els endutats fossin cabal del qui té els cordons de la borsa i aprofitessin la ganga que tan poques vegades es presenta en aquestes grans Conferències: un punt de partença sòlid i pràctic.

A. B.

LA BATALLA DE L'ESTATUT

MARCELLI DOMINGO FA PROPAGANDA A FAVOR DE L'ESTATUT

MADRID, 25.—El ministre d'Agricultura dirigí als periodistes que aquesta nit sortiria cap a Màlaga, on, demà, a més a més d'assistir a l'homenatge que es tributarà al senyor Baeza Medina, donarà una conferència al teatre Cervantes sobre aquests dos temes: L'Estatut de Catalunya i la Reforma Agrària.

Sobre l'Estatut de Catalunya parlarà també el dia 10 de juliol a Toledo en un acte al qual he estat invitat per alguns elements polítics i culturals d'aquella ciutat.

Crec de necessitat aquesta propaganda que tendeix a instruir a l'opinió en aquest cas concret. L'opinió ha d'estar assabentada que el problema català resol afavorix la unitat política, espiritual i orgànica d'Espanya. Pot existir a Catalunya un nucli de separatistes, però és reduït, insignificant. La quasi totalitat de Catalunya es sent dintre la República espanyola, i tan unida com Aragó i Castella. Li interessa repetir-ho a tot arreu: la República ha espanyolitzat Catalunya desespanyolitzada per la Monarquia. No veure-ho així és no veure o no voler veure la realitat. Interessa que es resolgui dintre d'Espanya el problema català, i seria de lamentar que alguns, per no estar degudament informats o mal informats, provoquessin un problema anticatalà. Un problema anticatalà seria tan pertorbador per a la unitat espiritual, política i orgànica d'Espanya com el problema de Catalunya sense resoldre.

LA PREMSA MADRILENYA

Madrid, 25.—"El Liberal", comentant les manifestacions del senyor Royo Villanova sobre la seva obstrucció a l'Estatut, reconeix noblesa en l'actitud del catedràtic de Valladolid, però tot i així el censura per creure que amb això no més busca donar lloc a l'al·darull com diu, però ha de tenir en compte que s'aixecaran fins les pedres contra ell i els seus partidaris.

"La Libertad" diu que el Govern, més que als vots de la majoria, ha d'atenir-se a les manifestacions del poble, que no és contrari a l'autonomia, però sí a l'Estatut, tal com ha estat presentat per Catalunya i en la forma com es va desenvolupant a les Corts.

"Ahorra" elogia l'actitud del senyor Ossorio i Gallardo, fent-ne ressaltar el seu discurs darrer. Diu que el problema català estava latent i que cal resoldre'l, i, naturalment, l'ha de resoldre, o almenys intentar fer-ho amb cordialitat, adhuc si es té en compte que els mitjans coercitius i l'ambient enconat no han fet més que agreujar-lo.

ELS SOCIALISTES DE SARAGOSSA TAMBE DESAUTORIZZEN EL CATALANOFOB DIPUTAT ALGORA

MADRID, 25.—En relació amb el discurs pronunciat pel diputat socialista senyor Algora al Congrés de Diputats, l'Agrupació Socialista de Saragossa ha donat la següent nota:

"El Comité de la Agrupación Socialista de Zaragoza ante la afirmación hecha en la Cámara por el diputado José Algora, opone la afirmación de que jamás este Comité ni la Aasamblea general de la Agrupación le dieron mandato alguno, ni le hicieron la más ligera indicación sobre la actitud a tomar para determinados asuntos, a pesar de que diferentes veces lo solicitó de nosotros. Y como nuestros diputados están dentro de la minoría parlamentaria, entendíamos que a lo que ésta acordase deberían atenerse todos; de otro modo equivaldría a desconocer nuestra organización e invadir funciones que no le competen con gran quebrantamiento de la disciplina del partido.—El Comité."

ELS ALEXANDRINS

Madrid, 25. — Per tal de passar el dia de demà amb el senyor Lerroux, han sortit cap a Banys de Montemayor les persones que componen el grup d'amics del cap radical, titulat la "Peña Alejandrina".

Sembla que el senyor Lerroux no tornarà a Madrid fins al dimecres vinent.

ROYO VILLANOVA DE "TOURNEE"

"Madrid, 25. — Ha sortit amb direcció a Albacete, el senyor Royo Villanova. Demà donarà una conferència sobre l'Estatut català.

La Cambra de Comerç local l'obsequiarà amb un banquet.

LA SUPOSADA ORGANITZACIO DE L'OPOSICIO AL GOVERN

Madrid, 25. — En vista dels comentaris que s'han seguit fent sobre la reunió que es deia celebrada pels senyors Martínez Barrios, Maura, Ortega Gasset i Sánchez Román, quan el primer tornà dels Banys de Montemayor, on havia visitat Lerroux, dient-se que es tractà d'encarrillar l'oposició al Govern, hem visitat el senyor Ortega Gasset (don José), el qual ens ha dit:

—No és certa la reunió que se'ns atribueix. Ha estat una coincidència purament casual. No es tracta per res de política.

El senyor Ortega Gasset ha acabat manifestant que es proposa redactar i enviar a la Premsa una nota desmentint aquella notícia.